

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-05-87-T

Datum: 26. septembar 2008.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM

U sastavu: sudija Iain Bonomy, predsedavajući
sudija Ali Nawaz Chowhan
sudija Tsvetana Kamenova
sudija Janet Nosworthy, rezervni sudija

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 26. septembra 2008.

TUŽILAC

protiv

**MILANA MILUTINOVIĆA
NIKOLE ŠAINOVIĆA
DRAGOLJUBA OJDANIĆA
NEBOJŠE PAVKOVIĆA
VLADIMIRA LAZAREVIĆA
SRETENA LUKIĆA**

JAVNO

**ODLUKA PO LUKIĆEVOM ZAHTEVU ZA PRIVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU U
KRAĆEM TRAJANJU**

Tužilaštvo

g. Thomas Hannis

g. Chester Stamp

Obrana

g. Eugene O'Sullivan i g. Slobodan Zečević za g. Milana Milutinovića

g. Toma Fila i g. Vladimir Petrović za g. Nikolu Šainovića

g. Tomislav Višnjić i g. Norman Sepenuk za g. Dragoljuba Ojdanića

g. John Ackerman i g. Aleksandar Aleksić za g. Nebojšu Pavkovića

g. Mihajlo Bakrač i g. Đuro Čepić za g. Vladimira Lazarevića

g. Branko Lukić i g. Dragan Ivetić za g. Sretena Lukića

Prevod

OVO PRETRESNO VEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (u daljem tekstu: Međunarodni sud) rešava po poverljivom "Zahtevu Sretena Lukića za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti s dokaznim predmetima A i B" od 2. jula 2008. (dalje u tekstu: Zahtev)¹ i ovim donosi svoju odluku.

Kratki proceduralni kontekst

1. Dana 5. decembra 2006. Veće je odbilo zajednički zahtev šestorice optuženih za privremeno puštanje na slobodu tokom zimske pauze.² Žalbena veće je potvrdilo tu odluku.³

2. Dana 22. maja 2007. Veće je odbilo zahtev optuženog Sretena Lukića (dalje u tekstu: optuženi) za privremeno puštanje na slobodu tokom letnje pauze, zaključivši, između ostalog, da on nije pokazao da su se okolnosti zbog kojih je odbijen njegov zahtev u decembru 2006. promenile tako da bitno utiču na pristup koji je Veće tada usvojilo. Veće je ostavilo otvorenom mogućnost da optuženi podnese zahtev za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju iz razloga saosećajnosti ili humanitarnih razloga.⁴ Posle ovog odbijanja, optuženi je 29. maja 2007. podneo zahtev za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, tvrdeći, između ostalog, da loše zdravstveno stanje članova njegove porodice opravdava njegov zahtev za to pravno sredstvo.⁵ Dana 25. juna 2007. Veće je taj zahtev odbilo, uz obrazloženje da optuženi nije pokazao da te članove njegove porodice njihovo zdravstveno stanje sprečava da doputuju u Hag te da, prema tome, nije neophodno da optuženi putuje u Beograd da bi ih posetio.⁶ Dana 4. jula 2007. Veće je odbilo zahtev optuženog za preispitivanje u toj stvari.⁷

¹ *Vidi takođe* Dopunu zahteva Sretena Lukića za privremeno puštanje na slobodu, 18. jul 2008.

² Odluka po zajedničkom zahtevu odbrane za privremeno puštanje na slobodu tokom zimske pauze, 5. decembar 2006.

³ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-AR65.2, Odluka po interlokutornoj žalbi na odbijanje privremenog puštanja na slobodu tokom zimske pauze, 14. decembar 2006.

⁴ Odluka po Lukićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu, 22. maj 2007, par. 13, 15.

⁵ Poverljivi Ponovljeni zahtev Sretena Lukića za privremeno puštanje na slobodu, 29. maj 2007.

⁶ Odluka po Lukićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 25. jun 2007, par. 6.

⁷ Odluka po Lukićevom zahtevu za preispitivanje odluke o privremenom puštanju na slobodu, 4. jul 2007, par. 6.

Prevod

3. Dana 4. decembra 2007. optuženi je podneo zahtev za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti ili humanitarnih razloga.⁸ U svojoj odluci od 7. decembra 2007. Veće je taj zahtev odbilo, konstatujući da je optuženi privremeno boravio na slobodi tokom prepretnesne faze postupka i da je bio pušten na slobodu tokom letnje pauze u julu 2006, te da je, stoga, imao adekvatne mogućnosti da lično rešava hitne probleme lične prirode. Veće je takođe istaklo da ne smatra da je došlo do bitne promene okolnosti koja bi opravdala privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju iz razloga saosećajnosti ili humanitarnih razloga u tom trenutku.⁹ Dana 12. decembra 2007. Veće je odbilo zahtev optuženog za preispitivanje u toj stvari.¹⁰ Žalbena veće je potvrdilo tu odluku.¹¹

4. Dana 13. juna 2008. Veće je odbilo zahtev optuženog za privremeno puštanje na slobodu zbog toga što su informacije predočene Veću na kojima se taj zahtev zasnivao bile netačne.¹²

Merodavno pravo

5. Na osnovu pravila 65(A) optuženi, nakon što je pritvoren, može biti pušten na slobodu samo na osnovu naloga veća. Na osnovu pravila 65(B), veće može izdati nalog za privremeno puštanje na slobodu samo ako se uverilo da će se optuženi, u slučaju puštanja na slobodu, pojaviti na suđenju i da neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svedoka ni bilo koju drugu osobu, i nakon što zemlji-domaćinu i državi u koju optuženi traži da bude pušten da priliku da se izjasne.¹³ Ukoliko se jedan od kriterijuma propisanih pravilom 65(B) ne ispuni, veće mora da odbije privremeno puštanje na slobodu i ne treba da razmatra ostale uslove.¹⁴

⁸ Poverljivi Zahtev Sretena Lukića za privremeno puštanje na slobodu tokom zimske pauze iz razloga saosećajnosti, 4. decembar 2007.

⁹ Odluka po Lukićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 7. decembar 2007. (javno s poverljivim Dodatkom), par. 8.

¹⁰ Odluka po Lukićevom zahtevu za preispitivanje odbijanja zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 12. decembar 2007. (javno s poverljivim Dodatkom).

¹¹ *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-AR65.4, Odluka po "Žalbi Sretena Lukića na osnovu pravila 116bis protiv odbijanja privremenog puštanja na slobodu od strane Pretresnog veća", 18. decembar 2007.

¹² Odluka po Lukićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu, 13. jun 2008.

¹³ *Tužilac protiv Haradinaja, Balaja i Brahimaja*, predmet br. IT-04-84-AR65.2, Odluka po interlokutornoj žalbi Lahija Brahimaja na odluku Pretresnog veća kojom se odbija njegovo privremeno puštanje na slobodu, 9. mart 2006, par. 6.

¹⁴ *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-AR65.1, Odluka po žalbi odbrane na odluku Pretresnog vijeća po zahtjevu Sredoja Lukića za privremeno puštanje na slobodu, 16. april 2007, par. 6, 23; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.3, Odluka po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog vijeća kojom

6. Pri odlučivanju o tome da li su ispunjeni uslovi propisani pravilom 65(B), veće mora razmotriti sve relevantne faktore za koje se očekuje da će ih veće koje razumno postupa uzeti u obzir pre donošenja odluke. Ono zatim mora izneti obrazloženo mišljenje o tim relevantnim faktorima.¹⁵ Koji su tačno ti relevantni faktori i koliko im težinu treba pridati zavisi od konkretnih okolnosti svakog predmeta.¹⁶ Razlog za to je činjenica da se u odlukama po zahtevima za privremeno puštanje na slobodu uzima u obzir mnoštvo činjenica i da se slučajevi razmatraju na individualnoj osnovi, u svetlu posebnih okolnosti svakog optuženog.¹⁷ Veće treba da oceni te faktore ne samo u trenutku kada donosi odluku o privremenom puštanju na slobodu, već i, u meri u kojoj se oni mogu predvideti, u vreme kada se od optuženog bude očekivalo da se vrati na Međunarodni sud.¹⁸

7. U pravilu 65(B), kojim je regulisano privremeno puštanje na slobodu za vreme suđenja, ne pominju se razlozi saosećajnosti ili humanitarni razlozi. Međutim, praksa Međunarodnog suda uvažava da veća pri razmatranju zahteva na osnovu pravila 65 raspolažu izvesnim diskrecionim pravom u slučaju kad se, na osnovu razloga saosećajnosti ili humanitarnih razloga, može odobriti privremeno puštanje na slobodu u ograničenom trajanju.¹⁹

se odbija privremeno puštanje na slobodu Ljubomira Borovčanina, 1. mart 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović*), par. 6.

¹⁵ *Tužilac protiv Stanišića*, predmet br. IT-04-79-AR65.1, Odluka po interlokutornoj žalbi tužilaštva na odluku o privremenom puštanju na slobodu optuženog Miće Stanišića, 17. oktobar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić*), par. 8.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, predmet br. IT-04-82-AR65.1, Odluka po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog veća kojom se odbija zahtev Johana Tarčulovskog za privremeno puštanje na slobodu, 4. oktobar 2005, par. 7.

¹⁸ Odluka u predmetu *Stanišić*, par. 8.

¹⁹ *Vidi* Odluku po Šainovićevom zahtevu za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 7. jun 2007, par. 7-11; *vidi takođe Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR65.3, Odluku po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog vijeća kojom se odbija privremeno puštanje na slobodu Ljubomira Borovčanina, 1. mart 2007, par. 5 (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Popović*); *Tužilac protiv Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-A, Odluku kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu Haradina Bale kako bi otišao na pomen bratu i ispoštovao tradicionalni period žalosti, 1. septembar 2006, str. 1; *Tužilac protiv Blagoja Simića*, predmet br. IT-95-9-A, Odluku po zahtjevu Blagoja Simića za puštanje na slobodu tokom ograničenog perioda kako bi prisustvovao parastosu za majku, 5. maj 2006, str. 3; *Tužilac protiv Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-A, Odluku kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu Haradina Bale kako bi otišao na pomen kćeri, 20. april 2006, str. 2; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluku po molbi odbrane za privremeno puštanje na slobodu Stanislava Galića, 23. mart 2005, par. 15; *Tužilac protiv Blagoja Simića*, predmet br. IT-95-9-A, Odluku po zahtjevu Blagoja Simića na osnovu pravila 65(I) za privremeno puštanje na slobodu na određeno vrijeme radi prisustva parastosu za oca, 21. oktobar 2004, par. 20; *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Odluku po zahtjevu Darija Kordića za privremeno puštanje na slobodu, 19. april 2004, par. 8-12.

Prevod

8. Žalbno veće je nedavno poništilo odluku u predmetu *Prlić i drugi*, kojom je Pretresno veće odobrilo privremeno puštanje na slobodu petorice optuženih u tom predmetu. Žalbno veće je zaključilo da je Veće u predmetu *Prlić i drugi* pogrešilo zbog toga što nije navelo koliku težinu je dalo razlozima za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju na humanitarnim osnovama. Žalbno veće je takođe zaključilo da ti različiti razlozi nisu dovoljno uverljivi, posebno u svetlu odluke na osnovu pravila 98bis, da bi opravdali primenu diskrecionog prava Pretresnog veća u prilog odobravanju zahteva optuženih za privremeno puštanje na slobodu bez ikakve naznake o tome koju je težinu dalo tim razlozima. Ovo Veće ne tumači odluku u predmetu *Prlić i drugi* kao *per se* pravni osnov da privremeno puštanje na slobodu treba uvek odbiti nakon što se donese odluka na osnovu pravila 98bis, pod uslovom da Veće razmotri i odvaži sve faktore relevantne za zahtev za privremeno puštanje na slobodu.²⁰

9. Još skorije Žalbno veće, ponovo u predmetu *Prlić i drugi*, postavilo je sledeći kriterijum za privremeno puštanje na slobodu u kasnoj fazi postupka:

Kada je riječ o humanitarnim razlozima koji su dovoljni da opravdaju privremeno puštanje na slobodu, Žalbno vijeće napominje da razvoj prakse Međunarodnog suda implicira da se zahtjev za privremeno puštanje na slobodu podnesen u kasnoj fazi postupka, a posebno nakon okončanja dokaznog postupka tužioca, odobrava samo *ukoliko postoje uvjerljivi humanitarni razlozi*. [...] Stoga, privremeno puštanje na slobodu u kasnoj fazi postupka treba odobriti samo ukoliko postoje dovoljno uvjerljivi humanitarni razlozi koji opravdavaju puštanje. Nadalje, čak i ukoliko se utvrdi da je privremeno puštanje na slobodu opravdano u svjetlu prirode okolnosti, dužina njegovog trajanja ipak bi trebala biti srazmjerna ovim okolnostima [...].²¹

10. Veće je, pri oceni okolnosti optuženog, pažljivo razmotrilo i primenilo celokupnu gorenavedenu jurisprudenciju Žalbenog veća.

Diskusija

11. Veće je pažljivo razmotrilo sve argumente u vezi s ovim pitanjem i uzelo u obzir sve relevantne faktore koji se odnose na privremeno puštanje na slobodu.

²⁰ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.5, Odluka po objedinjenoj žalbi tužilaštva na odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženih Prlića, Stojića, Praljka, Petkovića i Čorića, 11. mart 2008, par. 19-21.

²¹ *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.7, Odluka po "Žalbi tužioca na odluku po zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008", 21. april 2008, par. 17 (fusnote izostavljene) (naglasak dodat); *ali vidi Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.6, Obrazloženje odluke po hitnoj žalbi tužilaštva na "Odluku po zahtjevu optuženog Pušića za privremeno puštanje na slobodu" donesene 14. aprila 2008, 23. april 2008, par. 15.

Prevod

12. Optuženi u Zahtevu traži privremeno puštanje na slobodu u Beograd i Užice, Republika Srbija (dalje u tekstu: Srbija), u trajanju od sedam do deset dana, radi posete jednom bolesnom članu svoje porodice i donošenja odluke o opcijama u vezi s njegovim lečenjem. Tvrdi se da se zdravstveno stanje tog člana porodice (koji živi i leči se u Užicu) od poslednjeg zahteva za privremeno puštanje na slobodu pogoršalo, da on ne može doputovati u Hag u posetu optuženom i da bi optuženi želeo da se posavetuje sa drugim članovima porodice (od kojih neki, kako se čini, žive u Užicu) o opcijama u vezi sa zdravljem tog člana porodice.²²

13. Pored toga, optuženi navodi da je tokom ranijih privremenih boravaka na slobodi poštovao sve naloge Veća, da se svaki put vratio na Međunarodni sud i da je prisustvovao svakom pretresu koji je održan do sada.²³ On navodi svoje dobro vladanje tokom pretresa i prevoza u prostorije Međunarodnog suda, odnosno iz njih, kao dokaz da ne postoji rizik od bekstva.²⁴ Optuženi će takođe dati svoje lične garancije da će poštovati sve naloge Veća i vratiti se na nastavak suđenja.²⁵ Tvrdi se da je optuženi "ubeđen da je dokazima izvedenim na suđenju pokazano da nije kriv po optužbama" kojim se tereti.²⁶ Optuženi tvrdi da, pošto su njegovi saoptuženi privremeno puštani na slobodu tokom privremenih prekida u postupku, i on ima pravo da bude pušten i tu tvrdnju dovodi u vezu s prezumpcijom nevinosti koja se garantuje Statutom Međunarodnog suda.²⁷ Optuženi takođe tvrdi da, budući da je izvođenje dokaza u predmetu okončano, Veće više nema razloga za zabrinutost da će on predstavljati opasnost za žrtve, svedoke ili druge osobe.²⁸

14. Optuženi tvrdi da je Srbija obnovila svoje garancije i da se nikada nije dogodilo da se neko od optuženih privremeno puštenih na slobodu u Srbiju ne vrati na suđenje.²⁹ Pretresno veće je primilo garancije od Srbije, koja potvrđuje da će poštovati sve naloge koje Veće donese u vezi s

²² Zahtev, par. 3, 5, 21–24, dokazni predmet B.

²³ Zahtev, par. 6–11, 14.

²⁴ Zahtev, par. 15.

²⁵ Zahtev, par. 19.

²⁶ Zahtev, par. 16.

²⁷ Zahtev, par. 23.

²⁸ Zahtev, par. 12–13.

²⁹ Zahtev, par. 17–19.

Prevod

privremenim puštanjem optuženog na slobodu.³⁰ Holandija je kao zemlja-domaćin izjavila da nema prigovora na privremeno puštanje optuženog na slobodu.³¹

15. Tužilaštvo se protivi Zahtevu, tvrdeći da se od odluke donete 5. decembra 2006. – u kojoj je Veće zaključilo da je izvođenje dokaza u toj fazi suđenja stvorilo povećani rizik da se jedan ili više optuženih neće vratiti na nastavak suđenja – količina dokaza samo povećala i da je rizik od bekstva još veći nego pre. Tvrdi se da u ovoj poodmakloj fazi suđenja privremeno puštanje optuženog na slobodu nije u interesu pravde i potrebe da se spreči ometanje toka postupka.³²

16. Iako tužilaštvo prihvata mogućnost privremenog puštanja na slobodu u kraćem trajanju iz razloga saosećajnosti i/ili humanitarnih razloga, ono tvrdi da optuženi nije pokazao odgovarajuće opravdanje za puštanje na slobodu. Konkretno, tužilaštvo ističe da se u Zahtevu ne navodi da se zdravstveno stanje dotičnog člana porodice suštinski promenilo, da se iz njega vidi da se u Užicu nalaze drugi članovi porodice koji mogu da pomognu tom bolesnom članu porodice i da se ne kaže zašto optuženi treba da putuje u Beograd, kada se taj bolesni član njegove porodice leči u Užicu.³³ Ukoliko Zahtev bude odobren, tužilaštvo traži od Veća da naloži 24-časovno obezbeđenje optuženog i privremeno puštanje na slobodu samo u trajanju od sedam dana, kao i da izda nalog za odgodu izvršenja odluke.³⁴

17. Veće smatra da optuženi nije na odgovarajući način objasnio zašto pitanja koja čine osnov Zahteva ne mogu da reše članovi porodice koji se već nalaze u Užicu niti zašto se optuženi ne može posavetovati (npr., telefonom) sa članovima svoje porodice u Srbiji o planovima za lečenje bolesnog člana porodice. Pored toga, nije jasno zašto optuženi traži privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju u Beograd, ako je bolesni član njegove porodice u Užicu. Veće se stoga nije uverilo da su okolnosti izložene u Zahtevu dovoljno ozbiljne ili uverljive da bi opravdale privremeno puštanje na slobodu u ovoj fazi; stoga ono nije spremno da, primenom svog diskrecionog prava, odobri Zahtev.

³⁰ Zahtev, dokazni predmet A.

³¹ Dopis Ministarstva spoljnih poslova Holandije, 18. jul 2008.

³² Poverljivi odgovor tužilaštva na zahtev Sretena Lukića za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti, 14. jul 2008. (dalje u tekstu: Odgovor), par. 7–8.

³³ Odgovor, par. 9–11.

³⁴ Odgovor, par. 13–14.

Prevod

18. Što se tiče argumentacije optuženog u vezi s uslovima propisanim pravilom 65(B), čak i da je optuženi uverio Veće da bi se, u slučaju puštanja na slobodu, vratio da prisustvuje ostatku suđenja i da ne bi predstavljao opasnost ni za jednu žrtvu, svedoka ni bilo koju drugu osobu, Veće, iz razloga izloženih u prethodnom paragrafu, u sadašnjim okolnostima ne bi, primenom svog diskrecionog prava, odobrilo Zahtev. Prema tome, Veće ta pitanja neće razmatrati.

Dispozitiv

19. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu pravila 54 i 65 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, Pretresno veće ovim ODBIJA Zahtev.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Iain Bonomy,
predsedavajući

Dana 26. septembra 2008.
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]